

**Володимир Думчиков, аспірант;
Марина Глізнуца, к.е.н., доцент,
професор кафедри економіки бізнесу;
Петро Перерва, д.е.н., професор,
завідувач кафедри економіки бізнесу
Національний технічний університет «ХП»**

ПРОЕКТНИЙ ПІДХІД ЯК ФАКТОР ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Проблеми інноваційного розвитку і пов'язаного з цим підвищення конкурентоспроможності економіки особливо значущі в сучасних умовах як з точки зору наукових досліджень, так і з точки зору господарської практики. Це пов'язано з глобалізацією економіки, трансформацією функціонування класичних факторів виробництва, обмеженістю ресурсів для розвитку, зростанням регіональних та екологічних проблем [1-8]. Як у країнах з розвинутою економікою, так і в країнах, що розвиваються, інновації виходять на перший план у конкурентній боротьбі. Важливо якомога повніше оцінити вплив цього фактору на підвищення конкурентоспроможності господарюючих суб'єктів, включаючи три основні складові конкурентоспроможності - ефективність підприємства, його стабільність і вартість бізнесу. Потенціал інновацій як фактору розвитку використовується далеко не повною мірою. Причинами цього є низький рівень витрат на інновації, відсутність ефективних механізмів стимулювання та управління інноваційною діяльністю підприємств, недостатній зв'язок прикладної науки з виробництвом, диспропорції у підготовці кваліфікованих кадрів [2, 5, 7]. Одним з основних завдань у підвищенні ролі інноваційного фактору є вдосконалення управління проектами інновацій. Це вимагає більш чіткого визначення типів інноваційних проектів, прив'язаних до цілей управління, виявлення залежностей між показниками інноваційного розвитку і показниками конкурентоспроможності, адаптації існуючих методів управління проектами до специфіки інноваційного проектування на російських підприємствах. Це зумовлює актуальність даного дослідження.

Аналіз існуючих підходів до управління інноваційними проектами [3, 4, 8] дозволяє зробити наступні висновки.

По-перше, управління інноваційними проектами базується на загальних принципах і міжнародних стандартах управління проектами. Ці стандарти визначають організацію і методи управління проектами по відношенню до досить великих проектів, що реалізуються фірмами, що володіють серйозними фінансовими, організаційними і людськими ресурсами. Багато елементів цих стандартів не можуть бути впроваджені фірмами, які не мають таких можливостей.

По-друге, наведені вище стандарти і методичні рекомендації, в тому числі їх російське тлумачення, недостатньо адаптовані до реальної практики

господарської діяльності та управління на російських підприємствах. У тому числі з точки зору тлумачення тих чи інших термінів, операцій і методів, що містяться в міжнародних стандартах.

По-третє, ще недостатньо конкретизовані загальні принципи управління проектами стосовно практики інноваційного дизайну в Україні.

У ході дослідження на основі аналізу практики управління інноваціями сформовано адаптовані до російських умов пропозиції щодо структури та функцій системи управління інноваційними проектами на підприємстві, що включає організаційну структуру управління проектами, технологію їх розробки та впровадження, функціональні підсистеми забезпечення інноваційного проектування. Управління інноваційними проектами найбільш ефективно, коли воно здійснюється в рамках системи планування підприємства.

Нами визначене місце інноваційного проектування в загальній системі стратегічного планування та управління підприємством. Основним етапом тут є розробка прогнозу науково-технічних інновацій, що дає можливість передбачити, на якій науково-технічній основі буде реалізовуватися стратегія розвитку підприємства і дозволяє сформулювати стратегію інноваційного розвитку підприємства і комплексну програму науково-технічного розвитку. На основі комплексної програми формуються конкретні інноваційні проекти та бізнес-плани щодо їх реалізації. Дана робота проводиться в рамках середньострокового плану розвитку підприємства. В рамках короткострокового плану компанії формуються плани реалізації інноваційних проектів як в діяльності самого підприємства, так і на зовнішніх ринках.

У зв'язку з цим пропонується включати в технологічну послідовність розробки і реалізації інноваційних проектів ряд етапів, що дозволяють більш ефективно управляти проектами, таких як формування комплексної програми науково-технічного розвитку підприємства, прогноз ринкового попиту на інноваційну продукцію підприємства, оцінка і відбір інноваційних проектів, формування систем підтримки розробки і реалізації проекту, розробка варіантів інноваційних проектів і відбір найбільш ефективного варіанту.

Література:

1. Pererva P.G., Kocziszky G., Szakaly D., Veres Somosi M. (2012) Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.
2. Старостіна А.О. Маркетинг: теорія, світовий досвід, українська практика : підруч. К. : *Знання*, 2009. 1070 с.
3. Pererva P.G., Kocziszky G., Somosi Veres M., Kobieliava T.O. Compliance program: [tutorial]. Kharkov-Miskolc : LTD «Planeta-prints», 2019. 689 p.
4. Перерва П.Г., Романчик Т.В., Кобелева Т.О. Комплаєнс як фактор інноваційного розвитку підприємства. *Інформація та знання в системі управління інноваційним розвитком* / за ред. Ю.С. Шипуліної [Монографія]. Суми : Триторія, 2018. С. 205-220.
5. Гусаковська Т.О., Кобелева Т.О. Підходи до оцінки інтелектуального капіталу промислового підприємства. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2016. № 1. С. 16-22.

6. Кобелева Т.О. Антикорупційний комплаєнс як фактор забезпечення інноваційного зростання. *Випереджаючий інноваційний розвиток: теорія, методика, практика : монографія* / за ред. Ілляшенко Н.С. [Монографія]. Суми : Триторія, 2018. С. 116-136.

7. Зіненко К.А., Кобелева Т.О. Стан економічної безпеки будівельних підприємств. *Теоретичні та практичні дослідження молодих вчених: зб. тез доп. 16-ї Міжнар. наук.-практ. конф. магістрантів та аспірантів, 14-16 грудня 2022 р.* / ред. Є. І. Сокол ; НТУ «ХПІ» [та ін.]. Харків: НТУ «ХПІ», 2022. С. 250-251.

8. Кобелева Т.О. Комплаєнс-функція в сфері комерціалізації результатів інноваційної діяльності підприємства. Тестування та оцінювання комерційних перспектив товарних інновацій / за ред. Є.І.Нагорного [Монографія]. Суми : Триторія, 2019. С. 288-301.

**Руслан Дутчак, к.е.н.,
в. о. директора Навчально-наукового юридичного інституту;
Євген Лапченко, здобувач вищої освіти СВО Бакалавр
Державний університет економіки і технологій**

КІБЕРБЕЗПЕКА В ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВ

Незважаючи на перспективи розвитку кіберпростору підприємств, значну небезпеку для інформаційних систем обліку представляють такі негативні явища, як: кіберзлочини, кібератаки, кібертероризм, кібершпигунство, кіберзагрози та інше. Всі ці загрози спонукають управління підприємством до створення комплексу додаткових заходів з кібербезпеки.

Окремі аспекти боротьби та протидії кіберзлочинності в різних формах її прояву розглядаються в роботах провідних науковців: Антоненко Н. В. [1], Дутчак Р. [2], Когут Ю. [3], Ткачук Т. Ю. [4] та інші. Основними напрямками досліджень вказаних науковців стали: кіберзагрози в облікових системах; внутрішній аудит кіберзлочинів; стратегія антикрихкості у забезпеченні кібербезпеки; правові засади протидії кібертероризму в Україні та інше. Проте проблема запобігання злочинності у сфері інформаційних систем обліку підприємств ще не знайшла достатнього вивчення. Тому, метою даного дослідження є визначення основних шляхів захисту інформаційних систем обліку підприємств від кіберзлочинності.

Згідно із абз. 8 ст. 1 Закону України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 05.10.2017 р. № 2163-VIII, кіберзлочин (комп'ютерний злочин) – це суспільно небезпечне винне діяння у кіберпросторі та/або з його використанням, відповідальність за яке передбачена законом України про кримінальну відповідальність та/або яке визнано злочином міжнародними договорами України [5].